

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 99/11
10.02.2011. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni kasacioni sud, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Sonje Brkić i Mirjane Đerasimović, članova veća, u parnici tužioca Z.N. iz N.S., čiji je punomoćnik M.M., advokat iz N.S., protiv tuženog Grada N.S., koga zastupa Gradski javni pravobranilac i JP Z. iz N.S., čiji je punomoćnik V.G., advokat iz N.S., radi naknade štete zbog diskriminacije, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 3962/10 od 23.09.2010. godine, u sednici veća od 10.02.2011. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 3962/10 od 23.09.2010. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Novom Sadu P. ... od 12.11.2008. godine odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca da se tuženi obavežu da tužiocu solidarno isplate po osnovu pretrpljenih fizičkih bolova 200.000,00 dinara, za pretrpljeni strah 200.000,00 dinara, i po osnovu duševnih bolova zbog povrede slobode i prava ličnosti, odnosno zbog diskriminacije osobe sa invaliditetom iznos od 200.000,00 dinara, sve sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate i da mu naknade parnične troškove sa pripadajućom zakonskom kamatom od presuđenja pa do isplate. Tužilac je obavezan da na ime troškova postupka tuženom Gradu N.S. isplati 61.250,00 dinara, a tuženom JP Z. 49.000,00 dinara. Tužilac je oslobođen obaveze plaćanja sudskih taksi.

Presudom Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 3962/10 od 23.09.2010. godine odbijena je žalba tužioca i potvrđena prvostepena presuda. Tuženom JP Z. N.S. se ne dosuđuju troškovi žalbenog postupka.

Protiv drugostepene presude tužilac je blagovremeno preko punomoćnika izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava. Revizija je izjavljena 03.12.2010. godine.

Vrhovni kasacioni sud je ispitao pobijanu presudu na osnovu člana 399. Zakona o parničnom postupku - ZPP („Službeni glasnik RS“ br. 125/04, 111/09), koji se primenjuje na osnovu člana 55. stav 1. Zakona o izmenama i dopunama ZPP („Službeni glasnik RS“ broj 111/09), budući da je revizija protiv drugostepene presude izjavljena posle 29.12.2009. godine i utvrdio da revizija tužioca nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. stav 2. tačka 9. ZPP na koju revizijski sud pazi po službenoj dužnosti. Revizijom se neosnovano ističe bitna povreda postupka iz člana 361. stav 1. ZPP učinjena pred drugostepenim sudom, i bitna povreda postupka iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP, budući da je pobijana presuda jasna, nije protivurečna i sadrži razloge o bitnim činjenicama.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilac je rođen 1977. godine, a 30.08.1994. godine zadobio je teške telesne povrede koje su prouzrokovale trajnu oduzetost donjih ekstremiteta sa dijagnozom paraplegija, zbog čega za kretanje koristi invalidska kolica. Tužilac je završio Pravni fakultet i živi u N.S. od 2002. godine. Rešenjem Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih Filijala S. tužiocu je utvrđen prvi stepen telesnog oštećenja počev od 19.06.1995. godine. Tužilac je zaposlen i na posao ide automobilom. Prilikom kretanja invalidskim kolicima, nije u mogućnosti da uvek pređe ivičnjake u gradu postavljene između kolovoza i trotoara, zbog čega je primoran da koristi alternativne pravce i da se kreće na mestima gde postoje oboreni ivičnjaci, ili po putu gde saobraćaju vozila, što iziskuje mnogo više vremena da dođe do određenog mesta. Prilikom prelaska raskrsnice koja nema spuštenu bankinu, tužilac nema dovoljno vremena da se spusti kolicima i pređe put tokom trajanja zelenog svetla. Prilikom spuštanja i penjanja na bankine pored puta, tužilac je primoran da upotrebi dodatni fizički napor. Takođe, prepreke koje otežavaju kretanje u kolicima predstavljaju i pešačke staze i trotoari koji su puni neravnina ili rupa. Utvrđeno je da je Odbor za krivično postupanje sa invaliditetom na

staze i trotoari koji su puni neravnina ili rupa. Utvrđeno je da je Odbor za brigu o osobama sa invaliditetom na nivou Grada N.S. juna 2008. godine doneo informaciju o postojećim oblicima i uslugama, odnosno pravima u oblasti socijalne i dečije zaštite kao i o prioritetnim aktivnostima koje se na nivou Grada N.S. preduzimaju na planu podrške osobama sa invaliditetom, sa izveštajem Odbora za brigu o osobama sa invaliditetom. U ovoj informaciji, kao projekti su navedeni, između ostalih, i radno angažovanje osoba sa invaliditetom i prevoz osoba sa invaliditetom, a prevoz se obavlja u dnevnoj trasi od 52 kilometra sa dva minibusa počev od 2007. godine, što se finansira iz budžeta Grada N.S. U 2008. godini realizovan je projekat „Servis taksi prevoza osoba sa invaliditetom u Gradu N.S.“ sa ciljem da se doprinese izjednačavanju

mogućnosti osoba sa invaliditetom u Gradu N.S. i da se poveća njihova mobilnost i kvalitet života. Formiran je Odbor za brigu o osobama sa invaliditetom, a ovaj odbor formirao je timove za određene oblasti delovanja, među kojima je i tim za uklanjanje arhitektonskih barijera. Gradska uprava za saobraćaj i puteve Grada N.S. je 26.08.2008. godine donela informaciju o potrebi preduzimanja mera sa ciljem da se javne površine učine pristupačnim osobama sa invaliditetom. Postavljeni su okviri za strategiju za period od 2007. godine do 2015.godine, a jedan od posebnih ciljeva je postepena i kontinuirana adaptacija postojećih javnih objekata i saobraćajne infrastrukture i prevoznih sredstava u javnom prevozu putnika, kako bi postali pristupačni za osobe sa invaliditetom. Zaključkom Veća Grada N.S. od 02.09.2008. godine zadužena je Gradska uprava za komunalne poslove da prilikom izrade predloga finansijskog plana prihoda i primanja i rashoda i izdataka za 2009. godinu na poziciji JP Z. u N.S. planira finansijska sredstva namenjena za uklanjanje arhitektonskih barijera na javnim površinama u Gradu N.S. Utvrđeno je da je Javno gradsko saobraćajno preduzeće Grada N.S. u gradski i prigradski saobraćaj za prevoz putnika uključilo i niskopodne autobuse koji saobraćaju i pored ulice u kojoj tužilac živi. Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno je u nižestepenim presudama primenjeno materijalno pravo kada je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca da mu tuženi solidarno isplate po 200.000,00 dinara na ime pretrpljenog straha, pretrpljenih fizičkih bolova i duševnih bolova po osnovu povrede slobode i prava ličnosti, odnosno zbog diskriminacije osobe sa invaliditetom.

Prema članu 26. st. 1. i 2. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik RS“ broj 22/09), diskriminacija postoji ako se postupa protivno načelu postojanja jednakih prava i sloboda osoba sa invaliditetom u političkom, ekonomskom, kulturnom i drugom aspektu javnog, profesionalnog, privatnog i porodičnog života. Način ostvarivanja i zaštita prava osoba sa invaliditetom uređuje se posebnim zakonom. Zakon o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom objavljen je u „Službenom glasniku RS“ broj 33/06 od 17.04.2006. godine, članom 53. ovog zakona predviđeno je da zakon stupa na snagu 8 dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a odredbe čl. 32. i 33. primenjivaće se od 01.01.2007. godine. Prema članu 33. ovog zakona, jedinice lokalne samouprave dužne su da preduzmu mere sa ciljem da se fizička sredina, zgrade, javne površine i prevoz učine pristupačnim osobama sa invaliditetom. Članom 13. ovog zakona propisana je zabrana diskriminacije na osnovu invalidnosti u pogledu dostupnosti usluga i pristupa objektima u javnoj upotrebi i javnim površinama. Zabrana diskriminacije predviđena je članom 21. Ustava Republike Srbije. Protokolom broj 12 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Službeni list SCG“ - Međunarodni ugovori, br. 9/2003), u članu 1. propisano je da će se svako pravo koje zakon predviđa ostvarivati bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao na pr. polu,

rasi, boji kože, jeziku, veroispovesti, političkom i drugom uverenju, nacionalnom ili društvenom poreklu, povezanosti s nacionalnom manjinom, imovini, rođenju ili drugom statusu. Javne vlasti neće ni prema kome vršiti diskriminaciju po osnovima kao što su oni pomenuti u stavu 1. Prema članu 8. Zakona o zabrani diskriminacije, povreda načela jednakih prava i obaveza postoji ako se licu ili grupi lica, zbog njegovog odnosno njihovog ličnog svojstva, neopravdano uskraćuju prava i slobode ili nameću obaveze koje se u istoj ili sličnoj situaciji ne uskraćuju ili ne nameću drugom licu ili grupi lica, ako su cilj ili posledica preduzetih mera neopravdani, kao i ako ne postoji srazmera između preduzetih mera i cilja koji se ovim merama ostvaruje.

Da bi se ocenila odgovornost tuženih kao organa javne vlasti, u smislu člana 3. stav 3. Zakona o sprečavanju diskriminacije osoba sa invaliditetom, za naknadu štete tužiocu kao licu sa invaliditetom po osnovu diskriminacije, potrebno je oceniti opravdanost razlikovanja u postupanju prema tužiocu, odnosno da li se ona temelji na objektivnom i razumnom opravdanju, da li su cilj ili posledica preduzetih mera neopravdani, i da li postoji proporcionalnost između preduzetih mera i legitimnog cilja koji se ovim merama ostvaruje. Po oceni Vrhovnog kasacionog suda, tužilac radnjama tuženih, odnosno neprilagođavanjem svih ivičnjaka u gradu N.S. i ne uklanjanjem oštećenja na trotoarima, nije pretrpeo diskriminaciju, iz razloga što postoji razumno i objektivno opravdanje za razliku u postupanju u ovoj oblasti. Naime, utvrđeno je da su kod tuženih donete mere i predviđene aktivnosti radi ukupnog poboljšanja uslova zbog osoba sa invaliditetom, koje obuhvataju period do 2015. godine, te da su neki ivičnjaci već uklonjeni, da su obezbeđena posebna vozila za osobe sa invaliditetom i niskopodni autobusi za javni prevoz. Neuklanjanje svih oštećenja na stazama i trotoarima, kao i svih barijera i ivičnjaka na ulicama u Gradu N.S. nisu imali za cilj diskriminaciju tužioca kao osobe sa invaliditetom, već predstavljaju dugotrajan proces uslovljen materijalnim mogućnostima društvene zajednice, pa se radnje tuženih moraju posmatrati sa aspekta proporcionalnosti legitimnom cilju koji se merama ostvaruje. Stoga nisu ispunjeni uslovi da se tuženi obavežu da tužiocu naknade nematerijalnu štetu u smislu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, a revizijom se neosnovano ističe pogrešna primena materijalnog prava.

Iz navedenih razloga, Vrhovni kasacioni sud je odlučio kao u izreci, na osnovu člana 405. stav 1. ZPP.

Predsednik veća – sudija

Snežana Andrejević, s.r.